

Sekoitammeko käsitteitä lääketieteellisissä nimityksissä?

Lääketieteellisissä termeissä sekoitamme usein käsitteitä. Diagnoosit ovat useimmiten kreikankielisiä ja sanoista on usein tehty latinankielisiä johdannaisia, joiden taivutus on poikkeavaa. Lääketiede tuli Roomaan lähinnä Kreikasta, jolloin nimityksetkin olivat kreikaksi. Roomalainen Aulus Cornelius Celsus pyrki muuttamaan nimiä latinaksi 2000 vuotta sitten ja kirjoitti kahdeksanosaisen oppikirjan, *De Medicina*. Belgialainen anatomisti Andreas Vesalius kirjoitti 1500-luvulla laajan teoksen *De humani corporis fabrica*, joka oli seitsenosainen loistavin kuvin painettu anatomiateos. Vesalius vannoi latinan nimeen ja niinpä anatomia onkin suurelta osin latinaa, kun taas tautien nimet, diagnoosit, ovat säilyneet suurelta osin kreikankielisinä.

Yhdellä sanalla tai yhdyssanalla ilmaistu taudin nimi onkin kreikaksi latinaa kätevämpi varsinkin, kun latina ei juuri tunne yhdyssanoja. Monimutkaisemmat diagnoosit, joissa kuvataan taudin sijaintia ja laatua ilmaistaan kuitenkin yleensä latinaksi.

Niveldiagnostiikka pohjautuu myös lähinnä kreikkaan. Nivel, kr. *arthron*, *arthri*. Ensin yksikön nominatiivi ja sitten yksikön genetiivi eli ns. taivutusmalli, kun halutaan tarkempaa sanaselitystä.

Sairauden laatu voidaan ilmaista päätteellä: esim. *-osis* tarkoittaa yleensä sairautta, *-itis* puolestaan tulehdusta. Poikkeuksellisesti *arthrosis* kuitenkin tarkoittaa vakiintuneesti nivelrikkoa, nivelkulumaa, kun taas nivelsairaus on *arthropathia* (*pathos*, kärsimys).

Niveltulehdus ilmaistaan siis päätteellä: *arthritis*. Nivelkipu on puolestaan *arthralgia*, kr. *algos*, kipu. Myös latina-kreikka-yhdistelmiä voidaan nähdä: *coxalgia*, lonkkasärky, lat. *coxa*, *coxae*. Kreikasta on helppo johtaa lyhyitä yhdyssanoja: *arthrodesis*, nivelen jäykistysleikkaus (kr. *desis*, sitominen), *arthrographia*, nivelen kuvaus (kr. *graphein*, kirjoittaa), *arthroscopia*, nivelen tähytysty (kr. *skopia*, katselu), *arthrotomia*, nivelen avausleikkaus (kr. *tome*, leikkaaminen)

Jäntheisiin liittyvän nimistön tekee jossain määrin hankalaksi latinan ja kreikankielisten nimien sekoittuminen. Jänne lat. *tendo*, *tendinis* ja kr. *tenon*, *tenonitos*. Niinpä jännetulehdus voi olla lat. *tendinitis* tai kreikkalaisperäinen *tenonitis*. Jänteen loppuliite *-osis* tarkoittaa jännesairautta, -vikaa ja nykyään käytämmekin akillesvaivasta nimitystä *tendinosis* eikä enää *tendinitis*, eli *Tendinosis Achillis*.

Jännetupen tulehduksesta käytämme yleisemmin kreikkalaisperäistä ilmaisua: *Tenosynovitis*. Latinaksi kyseinen tauti olisi *Tendovaginitis* (lat. *vagina*, tuppi, huotra). Saatamme sekoittaa jänteen nivelsiteeseen, joka on latinaksi *ligamentum*, josta esim. *ligamentorrhaphia*, nivelsiteen ompelu. Näin saatetaan yhdistää latinan- ja kreikankielinen sana, jolloin saadaan eräänlainen hybridisana, jollaisia lääketieteen terminologiassa esiintyy melko runsaasti. Jäntheisiin ja nivelsiteisiin liittyvä läheisesti lat. *fascia*, (jänne)kalvo. *Fasciitis plantaris* on jalkapohjan jännekalvon tulehdus.

Hiiri on kreikaksi *mys*, *myos* ja latinaksi *mus*, *muris*. Latinassa *-culus* päätte ilmaisee diminutiivia, pientä, eli *musculus* tarkoittaa pikku hiirtä. Anatomia ja lääketieteessä sana tarkoittaa kuitenkin lihasta. Lihakseen liittyvät ilmaisut ovat melko tasaisesti joko kreikkaa tai latinaa. Kr. *myositis*, lihastulehdus; *myoma*, lihaskasvain; *myocarditis*, sydänlihastulehdus; *myotomia*, lihaksen katkaisu. Lat. *intramuscularis*, lihaksen sisäinen; *musculoskeletalis*, lihaksiin ja luustoon liittyvä; *musculotensivus*, lihasjännitykseen liittyvä.

Mikäli diagnoosiin liittyy tarkempaa, monisanaisempaa kuvausta, paikantamista ja laadun ilmaisua, on nimistö yleensä latinankielistä:

Distorsio genus, polven venähdys

Ruptura partialis ligamenti patellae, polvilumpion jänteen osittainen repeämä

Fractura ossis metacarpalis manus, kämmenluun murtuma.

Porissa 12.8.2016

Ylermi Luttinen

ALFHILD

Äidit vain, nuo toivossa väkevät,
Jumalan näkevät.
Heille on annettu voima ja valta
kohota unessa pilvien alta
ja katsella korkeammalta.

Alfhild, hän joka synnytti minut,
on joka yö sinne purjehtinut,
missä nyt Eemeli tullen ja menen
murahtaa vain, kuten täälläkin ennen.

Siellä he kulkevat tähtien rivissä
kirkasta vanaa,
isä ja äiti peräkanaa.
Sieltä he katsovat kotoista mäkeä,
kissoja, koiria, tuttua väkeä,
viittoen, luikaten parhaansa mukaan,
etemme loukkaisi Pispalan kivissä
jalkaamme kukaan.
Siellä he jollakin planeetalla
puutarhakeinussa pihlajan alla
viipyvät ääneti nuoruudenmuistoissa
morsiusparina Tampereen puistoissa -
ostaen kahvit ja pullat kai,
jos sattuu olemaan perjantai. -
Ja sitten, kun Pispala aamun saa,
äitini vuoteen valmistaa
ja linnut, linnut helää--.

-Oi kuinka on ihana elää
ja tuutia lastenlapsiaan
ja kertoa kauniita uniaan!
Niin, suuri on Jumalan taivas ja maa,
oi lapseni, rakastakaa!

Matres tantum spe sunt fortes,
Deum videntes.
Illis vis potestasque dantur,
somno sub nube ut tollantur –
et supra contemplantur.

Alfhild, quae me generavit,
illuc usque nocte navigavit,
ubi nunc Emil venit et iit
murmurans, ut olim fecit.

Ibi ambulat in astris
claris semper
pater et mater subsequenter.
Suum spectant clivum totum,
feles, canes, vulgus notum,
agitant, clamant, si vox cedat,
ne cuiquam lapis Pispalensis
pedes laedat.

In planeta tunc versantes
horti sub sorbis oscillantes
sponsus, sponsa Tamperensis –
recordantes iuventutis –
placentas cum cafeis
emunt, si dies est Veneris.
Cum mane fit in Pispala,
lectum parat matercula,
et tinniunt aves, aves –

-Quam iucundum est vivere
et neptes cunis oscillare
et somnia pulchra eis narrare!

Magnum est caelum magnaue terra Dei,
amatote, liberi mei!

LAURI VIITA

Latine Ylermi Luttinen et Teivas Oksala, 2014

Pohjan satakieli

~

Luscinia Borealis

Se lauloi illasta puoliyöhön,
ja taas, kun leimahti koilliseen
uus liekki uusine toiveineen
se heräsi, laulaja, laulajan työhön
ja oksalla nuoren omenapuun
koko suvisen kuun
se sepitti säikeitä armaalleen.

Yli perunamaan, läpi ikkunain
se laulu helisi, helisi vain
ei näkynyt laulajaa.
Satakieli se on! minä julistin.
He nauroivat, isä ja äitikin:
Voi lapsi parka, ei koskaan saa
piha tämmöinen sellaista kunniaa:
mikä lienee pesätön peipponen!

Olin onneton, puolesta laulun sen
vain itkua vailla, kun häveten
pojansilmin uhmasta liekehtivin
ulos tölmäsin hullussa hurmiossa
ja hiivin suojassa pensasrivin
kuin kissa syvässä ruohikossa
ja, laulajan kunnian tähden
kiven sieppasin maasta ja - osuipas!
Miten onkaan Jumala avulias
ja altis luodun mieli.
Minä onnekas
sain todistaa kaikkien nähden:
se oli satakieli.

Ad noctem mediam cantat illa,
rursus, cum fulsit oriens
iam flamma novis speculis,
cantor cantatum excitatur,
in ramo mali novissimae
per totum mensem Iunium
suae cantavit animae.

Super hortulum, vitrum penetrans
tinnitu cantus tintinat,
nec cantor cerni poterat.
”Lusciniast!” pronuntio.
Pater risu, mater filio:
”Vae puerulo! Non tam valens
natus est honor hortulo:
fringilla nido sit carens.”

Miser tunc eram pro hoc carmine,
pudens, vix fletum devorans:
visu pueri flammare coepi,
rui foras insano flamine
et repsi tutus sic in saepi
ut felis in alto gramine,
et pro honore cantoris,
lapidem capesso – metam repperi.
Quam est Deus benignus
et prona mens creati!
Fortuna, mi faves,
nam coram omnibus probavi:
luscinia fuit ales.

Teoksesta Käppyräinen (1954)

LAURI VIITA

Latine Ylermi Luttinen, Teivas Oksala et Maija-Leena Kallela, 2015

The Old Man at the Bridge - Senex ad pontem¹

auctore Ernest Hemingway, interpretibus Ylermi Luttinen, Maija-Leena Kallela, Teivas Oksala

An old man with steel rimmed spectacles and very dusty clothes sat by the side of the road. There was a pontoon bridge across the river and carts, trucks, and men, women and children were crossing it. The mule-drawn carts staggered up the steep bank from the bridge with soldiers helping push against the spokes of the wheels. The trucks ground up and away heading out of it all and the peasants plodded along in the ankle deep dust. But the old man sat there without moving. He was too tired to go any farther.

Vanhus teräskehysesine silmälasineen, päällään varsin pöyiset vaatteet, istui tien laidalla. Joen yli kulki ponttonisilta, jota oli ylittämässä rattaita, kuorma-autoja ja miehiä, naisia sekä lapsia. Muulien vetämät kärryt keinahtelivat ylös jyrkkää jokitörmää sotilaiden auttaessa työntämällä pyöränpuolista. Kuorma-autot puskiivat ylös ja pois päin pyrkien tiehensä tästä kaikesta ja talonpojat laahustivat nilkkoihin ylettyvässä tomussa. Mutta vanhus istui liikkumatta paikallaan. Hän oli liian väsynyt jatkaakseen pidemmälle.

Senex vitra ocularia formis adamantinis praedita gerens et vestibus pulverulentis indutus in margine viae sedebat. Trans flumen pons erat e pontonibus factus, quem carra, autocarrus, viri, feminae liberique transibant. Carra mulis tracta labanter per ripam fluminis declivem e ponte sursum versus petebant, dum milites adiuvantes radios rotarum impellebant. Autocarrus huc illuc vehebantur ista omnia relinquere contententes et rustici in pulvere tarsos attingente laboriose progrediebantur. Senex autem immotus loco suo sedebat. Nimis erat fessus, ut iter longius continuaret.

It was my business to cross the bridge, explore the bridgehead beyond and find out to what point the enemy had advanced. I did this and returned over the bridge. There were not so many carts now and very few people on foot, but the old man was still there.

“Where do you come from?” I asked him.

“From San Carlos,” he said, and smiled.

That was his native town and so it gave him pleasure to mention it and he smiled.

Oli minun tehtäväni ylittää silta, tutkia sillan pää toisella puolella ja selvittää mihin asti vihollinen oli edennyt. Suoritin nämä tehtävät ja palasin takaisin sillan toiselle puolelle. Enää ei ollut montakaan kärryä ja vain muutama jalkaisin liikkeellä olevaa, mutta vanhus oli yhä siellä.

”Mistä tulet?” kysyin häneltä.

”San Carluksesta”, hän sanoi ja hymyili.

Se oli hänen synnyinkaupunkinsa ja siksi hänestä tuntui hyvältä sanoa se ja siksi hän hymyili.

Mihi destinatum erat pontem transire atque pontis partem extremam explorare et quidem resciscere, quem ad locum hostis progressus esset. Quibus rebus factis rursus ad alteram partem pontis redii. Haud multa ibi erant carra et perpauci homines pedibus euntes; senex autem adhuc ibi erat.

”Unde venis?” eum rogavi.

”Sancto Carolo”, dixit ille subridens.

Oppidum eius erat natale; itaque ei multum placebat illud nomen indicare, itaque et subridebat.

“I was taking care of animals,” he explained. “Oh,” I said, not quite understanding.

“Yes,” he said, “I stayed, you see, taking care of animals. I was the last one to leave the town of San Carlos.”

He did not look like a shepherd nor a herdsman and I looked at his black dusty clothes and his gray dusty face and his steel rimmed spectacles and said, “What animals were they?”

¹Edita primum 19.5.1938 in *Ken Magazine*, denuo in libro *The Fifth Column and the First Forty-Nine Stories 1938*, “Old man at the bridge”. Scriptum breve relatio est stationis ad flumen Hiberum in bello civili Hispaniae anno 1938. Eo tempore Hemigway legatus epistularius belli erat in Hispania.

“Various animals,” he said, and shook his head. “I had to leave them.”

I was watching the bridge and the African looking country of the Ebro Delta and wondering how long now it would be before we would see the enemy, and listening all the while for the first noises that would signal that ever mysterious event called contact, and the old man still sat there.

”Pidin huolta eläimistä”, hän selitti. ”Oh”, sanoin, vaikken kunnolla ymmärtänytkään.

”Niin”, hän sanoi, ”katsohan, jäin sinne pitämään huolta eläimistä. Olin viimeinen, joka lähti San Carloksesta.”

Hän ei vaikuttanut lammaspaimenelta eikä karjapaimenelta ja katsoin hänen mustia, pölyisiä vaatteitaan, pölystä harmaita kasvojaan sekä teräskehyksisiä silmälasejaan ja sanoin: ”Mitä eläimiä ne olivat?”

”Erilaisia eläimiä”, hän sanoi ja pudisti päätään. ”Minun oli pakko jättää ne.”

Katselin siltaa ja Ebron suiston Afrikkaa muistuttavaa maaseutua mieltien samalla, miten kauan kestäisi, ennen kuin näkisimme vihollisen ja kuuntelin samalla koko ajan ensimmäisiä ääniä, jotka antaisivat merkin yhä mystisestä tapahtumasta, jota kutsutaan kontaktiksi. Vanhus istui yhä siellä.

”Animalia curavi”, senex explanavit. ”Ah”, dixi, non id omne intellegens.

”Ita vero”, ille dixit, ”ibi remanebam, ut animalia curarem. Ultimius oppidum Sanctum Carolum reliqui.”

Ille nec pastor ovium nec armentarius mihi videbatur esse; et vestes eius nigras pulvere oppletas et faciem eius pulvere canam et vitra eius ocularia formis adamantinis praedita inspiciens dixi:

”Quae erant animalia?”

”Animalia varia”, dixit et caput concussit. ”Ea mihi derelinquenda fuerunt.”

Pontem necnon loca illa rustica Deltae Hiberi² Africae similia spectabam mecum considerans, quanto temporis spatio hostem visuri essemus, animumque identidem attendens ad illos primos strepitus, signa de eventu illo semper mystico, qui contactus esse dicitur. Senex tunc quoque ibi sedebat.

“What animals were they?” I asked.

“There were three animals altogether,” he explained. “There were two goats and a cat and then there were four pairs of pigeons.”

“And you had to leave them?” I asked.

”Mitä eläimiä ne olivat?”, kysyin.

”Siellä oli kaikkiaan kolmenlaisia eläimiä”, hän selitti. ”Siellä oli kaksi vuohia ja kissa, ja sitten siellä oli neljä kyyhkysparia.”

”Ja sinun oli jätettävä ne?”, kysyin

Quae animalia erant?” interrogavi.

”Tria omnino erant animalia,” ille explanavit. ”Duae caprae et una feles ac praeterea quattuor paria columbarum.”

”Et illa omnia tibi erant reliquenda?” interrogavi.

“Yes. Because of the artillery. The captain told me to go because of the artillery.”

“And you have no family?” I asked, watching the far end of the bridge where a few last carts were hurrying down the slope of the bank.

“No,” he said, “only the animals I stated. The cat, of course, will be all right. A cat can look out for itself, but I cannot think what will become of the others.”

“What politics have you?” I asked.

“I am without politics,” he said. “I am seventy-six years old. I have come twelve kilometers now and I think now I can go no further.” “This is not a good place to stop,” I said. “If you can make it, there are trucks up the road where it forks for Tortosa.”

”Kyllä. Tykistön takia. Kapteeni käski minun lähteä tykistön takia.”

² *Hiberus*, hodie Ebro, flumen longissimum in Hispania, quod in Mare Merditerraneum influit

"Eikä sinulla ole perhettä?" kysyin katsoen samalla sillan loppupäähän, jossa muutama viimeisistä kärryistä kiiruhti alas jokitörmää.

"Ei", hän sanoi, "vain ne eläimet, jotka mainitsin. Kissa pärjää tietysti. Kissa osaa pitää varansa, mutten ymmärrä, miten muiden käy."

"Mikä on poliittinen kantasi?" kysyin.

"Ei minulla ole poliittista kantaa", hän vastasi. "Olen 76-vuotias. Olen tullut nyt kaksitoista kilometriä ja luulen, etten pysty enää jatkamaan." "Tähän ei ole hyvä pysähtyä", sanoin. "Jos selviät sinne asti, tiellä on kuorma-autoja sillä kohdalla, missä se haarautuu Tortosaan."

"Ita vero. Propter artilleriam. Capitaneus mihi imperavit, ut propter artilleriam abirem."

"Et familiam non habes?" interrogavi extremam partem pontis conspiciens, ubi pauca ultima carra per ripam fluminis declivem festinanter descendebant.

"Non habeo," inquit, "nonnisi animalia illa, quorum feci mentionem. Feles sine dubio vivet. Feles cavere scit, sed fingere non possum, quid illis aliis sit eventurum."

"Quam opinionem politicam habes?" ego eum interrogavi.

"Nullam habeo," ille respondit. "Sex et septuaginta annos natus sum. Iter duodecim chiliometrorum iam feci et, ut puto, longius procedere non iam valeo." "Hic non est locus consistendo aptus," dixi. "Si satis virium habes, in via autocarri sunt eo loco, ubi via ad Tortosam divertitur."

"I will wait a while," he said, "and then I will go. Where do the trucks go?"

"Towards Barcelona," I told him.

"I know no one in that direction," he said, "but thank you very much. Thank you again very much."

He looked at me very blankly and tiredly, then said, having to share his worry with some one, "The cat will be all right, I am sure. There is no need to be unquiet about the cat. But the others. Now what do you think about the others?"

"Odotan hetken", hän totesi, "ja lähden sitten. Mihin kuorma-autot ovat menossa?"

"Barcelonan suuntaan", kerroin hänelle.

"En tunne ketään sillä suunnalla", hän totesi, "mutta kiitos paljon. Kiitos teille vielä oikein paljon."

Hän katsoi minua varsin ilmeettömästi ja väsyneesti, sitten hän sanoi, koska hänen oli jaettava huolensa jonkun kanssa, "Kissa pärjää kyllä, siitä olen varma. Ei ole mitään syytä olla huolissaan kissan puolesta. Mutta ne muut. Mitä luulet nyt niistä muista?"

"Paulum temporis hic manebo," ille dixit, "deinde abibo. Quo vehuntur illi autocarri?"

"Barcinem versus," dixi.

"Neminem in ea parte cognovi," inquit, "sed magnas gratias tibi ago. Gratias quam maximas iterum tibi ago."

Oculis languidis tristibusque me intuebatur, deinde, cum aliquem curae suae participem facere vellet, dixit: "Feles vivet, id pro certo scio. De fele non est necesse sollicitari. At illa alia. Quidnam de illis aliis sentis?"

"Why they'll probably come through it all right." "You think so?"

"Why not," I said, watching the far bank where now there were no carts.

"But what will they do under the artillery when I was told to leave because of the artillery?"

"Did you leave the dove cage unlocked?" I asked. "Yes."

"Then they'll fly."

"Luulen, että ne selviytyvät kaikesta vallan hyvin." "Luuletko niin?"

"Miksi en", vastasin katsellen kaukana olevaa joenrantaa, jossa ei ollut enää kärryjä.

"Mutta, miten ne pärjäävät tykistötulussa, kun minun käskettiin lähteä juuri tykistötulen takia?"

"Jätitkö kyyhkyslakan lukitsematta?" kysyin. "Jätin."

"Sitten ne lentävät pakoon."

"Illa sane bene evasura esse puto." "Ita sentis?"

"Cur non ita sentirem?" dixi, extremam partem ripae fluminis inspiciens, ubi nulla iam carra erant.

"At quid facient illa sub igne artillerio, cum ego propter artilleriam abire iussus essem?"

"Columbarium non clausisti?" interrogavi. "Certe non."

"Si ita est, evolabunt."

"Yes, certainly they'll fly. But the others. It's better not to think about the others," he said.

"If you are rested I would go," I urged. "Get up and try to walk now."

"Thank you," he said and got to his feet, swayed from side to side and then sat down backwards in the dust.

"I was taking care of animals," he said dully, but no longer to me. "I was only taking care of animals."

There was nothing to do about him. It was Easter Sunday and the Fascists were advancing toward the Ebro. It was a gray overcast day with a low ceiling so their planes were not up. That and the fact that cats know how to look after themselves was all the good luck that old man would ever have.

"Aivan, varmasti ne lähtevät lentoon. Mutta ne muut. Parempi olla ajattelematta niitä muita", hän sanoi.

"Jos olet levännyt kylliksi, lähtisin liikkeelle", kannustin häntä. "Nouse ylös ja koeta kävellä nyt."

"Kiitos", hän sanoi ja nousi seisomaan, huojui puolelta toiselle ja istui sitten taaksepäin tomuun.

"Pidin huolta eläimistä" hän sanoi vaimeasti, mutta ei enää minulle. "Pidin vain huolta eläimistä."

Ei ollut mitään tehtävissä hänen suhteensa. Oli Pääsiäissunnunta ja fasistit etenivät Ebroille. Oli harmaa pilvinen päivä, pilvet matalalla, joten lentokoneet eivät olleet ilmassa. Se ja tietoisuus siitä, että kissat osasivat huolehtia itsestään, siinä oli kaikki se hyvä onni, mitä vanhuksella koskaan tulisi olemaan.

"Ita vero, certe evolabunt. At illa alia. Optimum sit factu de illis aliis non cogitare," ille dixit.

"Si iam satis quievisti, abire velim," ei suadebam. Fac surgas et ambulare conare."

"Gratias tibi," ille dixit et surrexit, sed cum utroque titubaret, rursus in pulverem assedit.

"Animalia curavi," ille tarde dixit, non autem longius mihi. "Animalia curavi."

Nihil de eo facere potui. Dies Dominicus erat paschalis et fascistae ad Hiberum flumen progrediebantur. Ille dies canus erat et coelum nubibus demissis tectum; itaque aëroplana eorum non erant in aëre. Qua in re itemque in re illa vera, quod feles se ipsas curare possunt, omnis consistebat bona fortuna, quam senex ille umquam habiturus erat.

ERNEST HEMINGWAY (21.7.1899 – 2.7.1961) , amerikkalainen kirjailija ja lehtimies. Hän oli 1900-luvun tärkeimpiä yhdysvaltalaisia kirjailijoita. Hemingway julkaisi useita romaaneja ja novellikokoelmia ja hän sai Nobelin kirjallisuuspalkinnon 1954. Hän kirjoitti 1920-1950 luvuilla seitsemän romaania ja kuusi novellikokoelmaa. Hänen kuolemansa jälkeen on julkaistu vielä kolme romaania ja neljä novellikokoelmaa. Hänen tunnetuimpia teoksiaan ovat *The Sun Also Rises*, 1926, *For Whom the Bell Tolls*, *A Farewell to Arms* ja *The Old Man and the Sea* (1952), joka lienee ollut tärkein syy Nobelin palkintoon. Hänen vähäeleinen ja säästeliäs tyylinsä on vaikuttanut suuresti 1900-luvun kirjailijoihin.

Hänen elämänsä, seikkailunsa, juomisensa, tappelemisensa ja julkinen kuvansa tekivät vaikutuksen tuleviin sukupolviin. Hemingway lähti jo nuorukaisena I maailmansodan loppuvaiheissa Eurooppaan päätyen Italiaan ambulanssinkuljettajaksi ja haavoittui vaikeasti alaraajoihin. Hän toimi pitkään lehtimiehenä ja sotakirjeenvaihtajana Euroopassa aina II maailmansodan loppuvaiheisiin asti. Sotakirjeenvaihtajana hän toimi myös Espanjan sisällissodassa, josta tämä lyhyt novelli kertoo liikuttavan tarinan vanhuksen viimeisistä hetkistä ja luopumisesta sodan kauhujen keskellä. Tämä tarina antaa viitteitä myös tulevaan suurteokseen/klassikkoromaaniin, *The Old Man and the Sea*. Hemingwaylla oli henkilökohtainen kokemus metsästyksestä ja kalastuksesta Afrikassa ja Kuuban edustalla Key Westin lähellä, jossa oli yksi hänen asunnoistaan ja jossa kalastustarina tapahtuu. Hemingwayn elämän loppu oli traaginen, kun hän sekä ruumiillisten että henkisten voimien ehtyessä päätyi itsemurhaan 62-vuotiaana.

ERNEST HEMINGWAY (21.7.1899 – 2.7.1961), scriptor et diurnarius Americanus. Unus erat ex scriptoribus illustrissimis saeculi vicesimi in Civitatibus Unitae Americae. Complura romancia novellasque collectas divulgavit: decennis 1920–1950 septem romancia et sex novellarum collectiones eius e prelo exierunt; praeterea post mortem eius tria romancia et quattuor novellarum collectiones sunt editae. Inter opera eius excellunt *The Sun also Rises* (Sol etiam oritur), *For Whom the Bell Tolls* (Cui campana sonat), *A Farewell to Arms* (Valedictio armis), *The Old Man and the Sea* (Senex et mare). Hoc opus anno 1952 editum ante omnia effecit, ut Heminway anno 1954 praemio Nobeliano afficeretur. Genus eius dicendi simplex et inornatum apud scriptores vicesimi saeculi magni aestimabatur.

Heminway etiam vita sua tumultuosa periculorumque plena notus erat. Varia itinera, potationes, pugnae, et tota quidem imago eius publica non solum contemporaneos eius sed futuras quoque generationes delectaverunt. Bello mundi primo exeunte ille adhuc iuvenili aetate domum reliquit, ut in Europam transiret. Ibi vector currus ambulatorii pedibus graviter vulneratus est. Per longum tempus in Europa manebat et usque ad finem belli mundi secundi officiis diurnarii et legati epistularii rerum militarium est functus. Etiam in bello Hispaniae civili legatus epistularius erat rerum militarium. Hoc ipsum bellum scenam praebet narrationi infra positae de sene quodam misero, cui inter horrores belli iam finientis tota vita pristina est dereliquenda. Eadem maestitia ceteraque signa similia etiam in romancio scriptoris nostri notissimo *The Old Man and the Sea* inveniuntur. Hemingway ipse in Africa venabatur ac in ora Cubae piscabatur, ubi etiam domum habuit ubique casus fabulae de piscatore illo vetusto deposuit. Finis vitae eius tragicus fuit: duos et sexaginta annos natus, viribus et corporis et animi iam defectus, mortem sibi conscivit.